

ELS PRIMERS CÒMICS GAIS

per César del Llano

Uns personatges allunyats dels lectors

Durant la primera meitat del segle xx, i amb la Segona Guerra Mundial com a rerefons, era molt fàcil identificar quins eren els enemics a batre, més tenint en compte que els principals productors de còmic en qüestió superheroica eren els Estats Units i el Regne Unit, però no eren un reflex de la societat que consumia aquest material. Els joves, llavors, també eren diversos identitària i culturalment i no acabaven de veure's reflectits en els personatges que seguien. Si una cosa van aprendre els autors, era que per arribar als seus lectors havien de canviar el producte.

Pel que fa a la representació LGBTI en qüestió superheroica no va ser un camí precisament fàcil, sobretot per les polítiques conservadores i una societat que encara no entenia la diversitat sexual. Van ser els autors que, treballant amb metàfores, silencis argumentals, dissenys de vestuari i situacions impossibles, donaven ales a imaginar que hi havia alguna cosa més que acompanyava l'eterna solitud taciturna inherent a qui es dedica a protegir els més febles. S'insinuava però no es mostrava res decididament, era l'època dels equívocs i dels jocs de paraules que justificaven certes actituds i així superar el raser dels censuradors.

Superherois gais

Degut a l'aparició del VIH i la sida, la dècada de 1980 va colpejar especialment la comunitat homosexual. Els cò-

A l'hora de parlar de superherois, còmics i la comunitat LGBTI, dóna la sensació que són termes que sempre han estat lligats, sobretot si parlem de com es representen els superherois; ja sabeu, malles, colors i cossos d'escàndol. Però no sempre ha estat així. Els superherois sempre han representat la societat més heteronormativa amb una exclusió també d'altres col·lectius llavors més febles com les dones i els immigrants.

mics, un cop passada la guerra, mostraven una societat fosca, deprimida i l'escenari on es movien els personatges ja no estava tan definit. Ara tot era més difús, explicaven històries on aquells que semblaven dolents eren bons (per explicar el VIH per exemple) i on els bons ja no ho eren tant perquè menystenien part de la societat que els envoltava; i això no era el que havia de fer un superheroi. Feia temps que diferents editorials jugaven a això i Alan Moore i els seus *Watchmen*, publicats per DC Comics els anys 1986 i 1987, posaven sobre el paper els primers protagonistes que apuntaven a ser gais. Una mica abans, l'any 1979, a l'editorial Marvel apareixia *Northstar*, un personatge mutant de ficció creat per John Byrne i Chris Claremont, el conegut dibuixant que va popularitzar els *X-Men* els anys vuitanta; *Northstar* va ser creat amb una personalitat ambigua, però va anar evolucionant fins que a l'any 1992 un nou guionista, Scott Lobdell, el va convertir en el primer personatge obertament homosexual de l'univers Marvel.

Han passat uns quants anys des de llavors i ara els superherois declarats com a LGBTI són multitud. Però aquella gesta va contribuir de manera molt més decisiva del que alguns creuen a que la societat occidental en general visqués amb normalitat la diversitat sexual, doncs va permetre fer arribar el missatge de diversitat al jovent, donant normalitat al fet diferencial en quant a orientació de gènere, mostrant una realitat sexual no estandarditzada i fent palès a ulls de les

noves generacions que més enllà de qui som, el que és important si volem salvar el món és com ho fem.

La següent passa a fer

I és que, com en moltes ocasions, qui parla de nosaltres no som nosaltres. El món del còmic, i més el nord-americà, ha estat sempre format per homes que han explicat a ulls d'ells la realitat LGBTI, així com la realitat de la dona i d'altres col·lectius. Si bé és cert que hi ha hagut autors molt encertats en la presentació i tracte dels personatges —com Chris Claremont, que va empoderar de manera exquisida la dona amb els seus *Uncanny X-Men* al llarg de 20 anys i va donar el millor tracte als mutants de la Marvel, la comunitat LGBTI metafòricament—, es troben a faltar autors que representin les nostres singularitats però des de dins. Afortunadament, i sobretot pel que fa al paper de la dona, la seva presència s'està fent notar cada cop més, no tant per l'autor en si mateix, sinó perquè les noves generacions estan creixent amb una normalització de les diverses realitats que afecten el col·lectiu LGBTI i que es reflexa en com s'expliquen les històries.

Així, fent un salt al present més actual, aquesta primavera s'ha publicat *Doctora Laura, ¿Digame?*, unes memòries gràfiques de Nicole J. Georges on mostra el desenvolupament de la pròpia identitat en una família disfuncional i que ha esdevingut un referent que, traspasant l'univers dels còmics, entra de ple en la teoria queer. ■